II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 26 oktober 2004

om att en koncentration är förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion

(Ärende nr COMP/M.3216 – Oracle/PeopleSoft)

[delgivet med nr K(2004) 4217]

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2005/621/EG)

Den 26 oktober 2004 antog kommissionen ett beslut i ett koncentrationsärende enligt rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer [1], särskilt artikel 8.2 i den förordningen. En icke-konfidentiell version av det fullständiga beslutet finns på det giltiga språket i ärendet och på kommissionens arbetsspråk på GD Konkurrens webbplats (http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html).

(1) Den 14 oktober 2003 tog kommissionen emot en anmälan enligt artikel 4 i förordning (EEG) nr 4064/89 (”koncentrationsförordningen”) om en föreslagen koncentration genom vilken företaget Oracle Corporation (”Oracle”, USA) på det sätt som avses i artikel 3.1 b i förordningen förvärvar fullständig kontroll över företaget PeopleSoft Inc. (”PeopleSoft”, USA). Förvärvet sker genom ett offentligt bud.

(2) Den 17 november 2003 inledde kommissionen ett förfarande i enlighet med artikel 6.1 c i koncentrationsförordningen. Efter en grundlig undersökning av koncentrationen och dess sannolika effekter för kunder, konkurrenter och andra aktörer på de relevanta marknaderna skickade kommissionen den 12 mars 2003 sina invändningar till Oracle i enlighet med artikel 18 i koncentrationsförordningen. Invändningarna gick ut på att transaktionen sannolikt skulle skapa en dominerande ställning och därmed leda till att den effektiva konkurrensen påtagligt skulle hämmas på den gemensamma marknaden och EES-marknaden. Ett muntligt hörande hölls i Bryssel den 31 mars och den 1 april 2004.

(3) Den 7 april 2004, efter det muntliga hörandet, utfärdade kommissionen en begäran om upplysningar enligt artikel 11 i koncentrationsförordningen. Oracle uppmanades att lämna ytterligare upplysningar för att kommissionen skulle få ett bättre underlag för sitt beslut. Oracle svarade inte på kommissionens begäran och den 14 april 2004 antog kommissionen ett beslut enligt artikel 11.5 i koncentrationsförordningen, så att de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.3 i koncentrationsförordningen avbröts tillfälligt från och med denna dag. Sedan Oracle svarat på kommissionens begäran om upplysningar började tidsfristerna åter att löpa den 7 oktober 2004.

(4) Transaktionen granskades parallellt av de amerikanska myndigheterna och kommissionen. En rättslig prövning inleddes den 7 juni 2004 vid District Court for the Northern District of California i San Francisco (nedan kallad ”den rättsliga prövningen i USA”). I en dom av den 9 september 2004 vägrade den kaliforniska domstolen att utfärda ett förbudsföreläggande för transaktionen i fråga. Under den rättsliga prövningen blev en rad dokument om transaktionen offentliga och publicerades (delvis) på

[1] EGT L 395, 30.12.1989, s. 1. Förordningen senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 1310/97 (EGT L 180, 9.7.1997, s. 1).

det amerikanska justitiedepartementets webbplats. Även utskrifter av omkring 30 vittnesmål från den rättsliga prövningen blev offentliga. I kommissionens beslut ingår delar av bevismaterialet från den rättsliga prövningen i USA.

I **PARTERNA**

(5) Oracle är ett börsnoterat företag vars aktier säljs på Nasdaq. Företaget är verksamt inom utformning, utveckling, tillverkning och distribution av företagsprogram, programvara för databaser och tillämpningsservrar samt kompletterande tjänster.

(6) PeopleSoft är ett börsnoterat företag vars aktier säljs på Nasdaq. Företaget är verksamt inom utformning, utveckling, tillverkning och distribution av företagsprogram samt kompletterande tjänster. I juli 2003 förvärvade PeopleSoft kontrollen över det amerikanska företaget J.D. Edwards, som också är verksamt inom tillämpningsprogram.

II **TRANSAKTIONEN**

(7) Den anmälda transaktionen utgörs av ett offentligt bud på alla utestående aktier i PeopleSoft. Oracle lämnade det offentliga budet den 9 juni 2003. Oracle har flera gånger förlängt budets giltighetstid. Budet avser också de utestående aktier som PeopleSoft emitterade som bidrag för förvärvet av J.D. Edwards. PeopleSoft motsätter sig budet, som inte får något stöd från PeopleSofts styrelse.

III **RELEVANTA MARKNADER**

Avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning

(8) Oracle och PeopleSoft säljer båda företagsprogram (Enterprise Application Software [EAS]). Företagsprogram är programvara för centrala företagsfunktioner som krävs för att driva ett företag effektivt, t.ex. ekonomisk förvaltning, automatisering av företagets försäljnings- och marknadsföringsfunktioner och förvaltning av resurser i samband med olika projekt inom företaget. Företagsprogram kan köpas som en färdig tillämpning och kallas därför för ”förpackad” programvara till skillnad från skräddarsydd programvara, som kan ha samma funktioner men som utvecklas internt på ett företag eller av konsulter.

(9) Inom branschen delar man i allmänhet in företagsprogram i grupper med program som har ungefär samma funktioner. De grupper som berörs av den aktuella transaktionen är programvara för ekonomisk förvaltning och programvara för personalförvaltning. De kallas ofta tillsammans för Enterprise Resource Planning (ERP), ungefär företagsövergripande resursplanering. I programvara för ekonomisk förvaltning ingår normalt programvara för bokföring (kortfristiga fordringar, kortfristiga skulder, huvudbokföring), planering och budgetering, avrapportering, tids- och kostnadsplanering samt hantering av betalningar, kassaflöden och risker. I programvara för personalförvaltning ingår programvara för förvaltning av personaluppgifter, löner och förmåner. Andra viktiga inslag i företagsprogram är kundrelationshantering (Customer Relationship Management [CRM]) och produktionslogistik (Supply Chain Management [SCM]).

(10) Kommissionen fann att de relevanta produktmarknaderna i detta ärende är marknaden för avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och marknaden för avancerad programvara för personalförvaltning. Eftersom kunderna inte betraktar programvara för ekonomisk förvaltning och programvara för personalförvaltning som utbytbara mot varandra, anser kommissionen att det rör sig om två separata marknader. Avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning är avsedd för stora och komplexa företag, som kräver programvara och kompletterande tjänster med särskilt hög standard när det gäller till exempel skalbarhet, konfigurerbarhet, pris, tillförlitlighet och kvalitet. Det krävs också att varumärket är känt.

(11) Marknadsundersökningen visade att avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning som är avsedd för stora företag har andra egenskaper än programvara som är avsedd för medelstora företag (midmarket). I allmänhet är avancerad programvara mer komplicerad, har fler funktioner, klarar fler användare (både sammanlagt och samtidigt), är mycket dyrare (två till fem gånger dyrare eller mer) och har högre genomförandekostnader än programvara för medelstora företag. Avancerad programvara skall klara ett mycket stort antal användare (t.ex. 30 000 anställda som samtidigt använder självserviceportaler) och ett stort antal operationer och måste därför ha en mycket hög grad av skalbarhet. Produkter för medelstora företag är i regel begränsade till några hundra användare. Avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning klarar stora företags komplicerade organisationsstruktur. På stora och komplexa företag samarbetar ofta flera avdelningar om en viss uppgift, medan samma uppgift på små och medelstora företag ofta utförs av några få personer eller av en enda person.

(12) Avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning måste uppfylla de rättsliga krav som ställs i de viktigaste ekonomiska områdena och jurisdiktionerna samt olika bokföringsregler (t.ex. US-GAAP, IAS och olika nationella system). Programvaran skall i regel kunna betjäna flera regioner och valutor samtidigt eller nästan i realtid, eller åtminstone ge företagen möjlighet att hantera dessa skillnader så smidigt som möjligt. Dessutom måste programvaran klara flera språk samtidigt, till och med på en och samma plats (ibland även japanska och kinesiska). Programvara för medelstora företag utvecklas i regel för att användas i en viss region och har därför inte lika många valmöjligheter när det gäller språk och geografiskt användningsområde.

(13) Stora och komplexa företag kräver mycket bra produktunderhåll och hög supportnivå när de väljer företagsprogram. Dessa krav uppfylls av avancerad programvara, men inte av programvara för medelstora företag. Komplexa företagssystem måste vara anpassade till att globala företag är verksamma dygnet runt sju dagar i veckan. Medelstora företag däremot har i regel ett huvudkontor i USA eller Europa, som är kopplat till mindre försäljningskontor eller återförsäljare utomlands.

(14) Avancerad programvara har en helt annan bakomliggande arkitektur än programvara för medelstora företag. Ofta krävs det flernivåarkitektur för att nå den kapacitet som krävs av avancerade företagsprogram.

(15) Programvara för medelstora företag har i regel enklare gränssnitt eller enklare gränssnitt för tillämpningsprogram (Application Programming Interface [API]), vilket gör det lättare att integrera programvaran med annan programvara för medelstora företag, men samtidigt ger sämre möjligheter att lägga till nya funktioner. Avancerad programvara har ofta komplicerade och immaterialrättsligt skyddade gränssnitt för tillämpningsprogram, som möjliggör fullständig och komplex integrering med annan storskalig programvara. Det är också lätt att skräddarsy programvaran genom att lägga till nya funktioner och den klarar ofta flera populära programmeringsspråk.

(16) Kommissionens undersökning visade att s.k. best-of-breed-programvara, entreprenadtjänster inom personalförvaltning, systemintegrationstjänster och befintlig programvara (redan installerad hos kunden) inte konkurrerar på ett sätt som kan hindra små men inte kortvariga prishöjningar på avancerad programvara. Därför hör dessa produkter och tjänster inte till de relevanta marknaderna.

Stora och komplexa företag som kunder

(17) Avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning köps i regel av komplexa organisationer eller företag, som har mycket stora behov när det gäller programvarans funktioner, som förväntar sig goda produktprestanda och kräver snabb och fortlöpande tillgång till kompletterande tjänster.

(18) Kommissionen har därför dragit slutsatsen att det finns särskilda produktmarknader för avancerad programvara för personalförvaltning och ekonomisk förvaltning på stora och komplexa företag.

Leverantörer av avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning

(19) Kommissionen fastställde vilka företag som säljer avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning, eftersom sådana företag är konkurrenter till det sammanslagna Oracle/PeopleSoft och begränsar dess handlingsfrihet på de berörda marknaderna.

(20) Kommissionen identifierade konkurrenterna genom att undersöka vilka företag som lämnat anbud på avancerad programvara till stora och komplexa företag. Kommissionen måste först avgöra vilka anbud som avser avancerad programvara. Ett sätt att göra detta är att bedöma hur komplexa behov kunderna har, eftersom kunder med komplexa behov behöver avancerad programvara, och inte programvara avsedd för medelstora företag. Det är dock svårt att dra en klar gräns mellan olika typer av kunder. Kommissionen använde sig av beräkningstal för att beskriva kunderna och deras inköp av programvara.

(21) Som ett första lämpligt beräkningstal för komplexiteten i stora företags behov fastställdes ett nettolicensvärde på 1 miljon euro. Ett anbud med ett sådant licensvärde kan antas avse avancerad programvara, som fyller de komplexa behoven hos stora och komplexa företag. Även lägre anbud kan dock i enskilda fall avse sådan programvara. Man kan ändå slå fast att ett företag som vinner en anbudsgivning där licensvärdet överskrider beräkningstalet på 1 miljon euro är leverantör av avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning. Kommissionen kompletterade beräkningstalet med en beskrivning av stora och komplexa företag som kunder. Marknadsundersökningen visade att lämpliga beräkningstal för att identifiera stora och komplexa företag kan vara antalet anställda (minst 10 000) eller intäkternas storlek (över en miljard euro). Kommissionen anser att dessa kompletterande beräkningstal kan användas för en första bedömning av om anbuden avser avancerad programvara för stora och komplexa företag.

(22) Med hjälp av beräkningstalen analyserade kommissionen de anbud som leverantörer av företagsprogram lämnade under 2001 och 2002 samt de anbud som Oracle skickade till kommissionen som svar på kommissionens begäran om upplysningar efter det muntliga hörandet. I arbetet med att identifiera leverantörerna av företagsprogram granskade kommissionen också dokument om anbud som härrörde från den rättsliga prövningen i USA.

(23) Kommissionen fann att huvudaktörerna på marknaderna för avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning på stora och komplexa företag är Oracle, PeopleSoft och SAP. Vart och ett av dessa företag lämnade under en tvåårsperiod minst 50–100 anbud som motsvarade beräkningstalen och således avsåg avancerad programvara för stora och komplexa företag (dvs. företag med över 10 000 anställda och intäkter på över 1 miljard euro). Av kommissionens uppgifter och Oracles redogörelse framgår dock att det förutom de tre huvudaktörerna också finns andra företag som ibland vinner anbudsgivningen. Till dessa företag hör Lawson, Intentia, IFS, QAD och Microsoft. Även om anbud från dessa företag accepterades endast i några få fall, var de antingen de närmaste konkurrenterna eller deltog i anbudsgivningar där många av anbuden hade ett licensvärde på över 1 miljon euro.

(24) Kommissionen använde Oracles uppgifter om anbud och uppgifter från den rättsliga prövningen i USA som grund för en ekonometrisk analys som skulle visa om Oracle agerat annorlunda vid anbudsgivningen beroende på vilka konkurrenter som deltog i den slutliga anbudsomgången. Om analysen visade att det var mer sannolikt att Oracle skulle ge stora rabatter om antingen SAP eller PeopleSoft deltog i den slutliga anbudsomgången än om andra konkurrenter deltog, så skulle det tyda på att de tre stora programvaruleverantörerna i första hand konkurrerar med varandra och att endast dessa tre företag säljer avancerad programvara som fyller stora och komplexa företags behov. Kommissionen fann emellertid att det inte fanns någon märkbar skillnad i Oracles agerande beroende på om företaget konkurrerade med SAP och PeopleSoft eller med andra anbudsgivare. Slutsatsen var densamma även om man endast tog hänsyn till stora affärsuppgörelser.

(25) Kommissionen granskade också egenskaper och räckvidd hos de andra leverantörernas programvara (Lawson, Intentia, IFS, QAD och Microsoft). Kommissionen fann, framför allt på grundval av uppgifter från den rättsliga prövningen i USA, att dessa fem företag, trots begränsningar i produktutbudet jämfört med Oracle, PeopleSoft och SAP, hade flera kunder som skulle kunna betraktas som stora och komplexa företag. De fem mindre leverantörerna kan eventuellt fylla stora och komplexa företags behov, åtminstone på sina respektive specialområden.

(26) De relevanta produktmarknaderna är därför marknaden för avancerad programvara för ekonomisk förvaltning på stora och komplexa företag och marknaden för avancerad programvara för personalförvaltning på stora och komplexa företag. Huvudaktörerna på dessa marknader är SAP, Oracle och PeopleSoft. Kommissionen anser dock att flera andra företag kan betraktas som leverantörer på de relevanta marknaderna, åtminstone inom vissa segment. Genom att konkurrera med Oracle, PeopleSoft och SAP begränsar de dessas handlingsfrihet. I detta ärende betraktas Lawson, Intentia, IFS och Microsoft som leverantörer av avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning. QAD betraktas som leverantör av avancerad programvara för ekonomisk förvaltning.

Programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning på medelstora företag

(27) Kommissionen fann att marknaden för programvara avsedd för medelstora företag (dvs. företag med årsintäkter på mellan 30 miljoner euro och 1 miljard euro) och marknaderna för avancerad programvara är separata marknader. Det kan också finnas en separat marknad för programvara avsedd för småföretag (dvs. företag med intäkter på under 30 miljoner euro). Programvara för medelstora företag är i regel färdiga lösningar med alla funktioner inbyggda, och kan endast i begränsad utsträckning anpassas till det enskilda företagets behov. Även när det gäller medelstora företag är marknaderna för programvara för ekonomisk förvaltning och programvara för personalförvaltning separata. Ur kundernas perspektiv är dessa funktioner inte utbytbara, vare sig mot varandra eller mot andra funktioner som avser t.ex. kundrelationshantering (CRM) eller produktionslogistik (SCM). Kommissionen fann också att företagsprogram för mindre företag endast fyller grundbehoven hos ett företag med en enhetlig organisationsstruktur.

(28) Det är emellertid inte nödvändigt att exakt avgränsa produktmarknaderna för programvara till små och medelstora företag, eftersom transaktionen inte ger upphov till några konkurrensproblem som kräver en sådan avgränsning.

De relevanta geografiska marknaderna

(29) Marknadsundersökningen visade att de relevanta geografiska marknaderna för avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning på stora och komplexa företag är världsomfattande. De flesta kunderna beaktar anbud på företagsprogram från leverantörer i EES, USA och andra delar av världen utan att ta hänsyn till var leverantören finns. Med hjälp av de uppgifter som Oracle lämnade efter det muntliga hörandet undersökte kommissionen om Oracle agerat annorlunda beroende på var anbudsgivningen ägde rum. Det fanns inte några tecken på skillnader i den genomsnittliga rabatt som erbjöds i EES-området, USA eller övriga världen. Kommissionen fann därför att marknaderna för avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning är världsomfattande.

(30) När det gäller programvara för medelstora företag utgörs de relevanta geografiska marknaderna av EES-området. Dessa marknader behöver dock inte avgränsas exakt.

IV **BEDÖMNING**

A. **Marknadsandelar**

(31) Det har varit svårt att beräkna marknadsandelarna på de relevanta marknaderna i fråga, eftersom man varken i allmänt tillgängliga branschundersökningar eller från parternas sida skiljer mellan intäkter från försäljning till stora företag och försäljning till medelstora företag. Företag grupperar i regel inte sina kunder på grundval av deras intäkter eller antalet anställda. Kommissionen har därför fastställt leverantörernas marknadsandelar på grundval av de sammanlagda intäkter som redovisats i branschrapporter, oberoende av om intäkterna kommer från försäljning till stora eller medelstora företag. Marknadsandelarna redovisas i följande tabell:

(i procent)

Sammanlagda licensintäkter 2002 i hela världen	Ekonomisk förvaltning	Personalförvaltning
Oracle	16	13,5
PeopleSoft	9	30
JD Edwards	3	2,5
Oracle/PeopleSoft/JD Edw. Tillsammans	28	46
SAP	51	40
Lawson	4	9
Intentia	1,5	1,5
IFS	0,5	1
QAD	1	—
Microsoft MBS	14	2,5

Källa: Gartner, ERP Market Experiences Further Decline: Market Statistics, 2002, utgiven 2003.

(32) Eftersom marknadsandelarna endast har en liten betydelse när det gäller de berörda marknaderna, använde kommissionen dem bara som en fingervisning om de olika leverantörernas marknadsstyrka. Av marknadsandelarna framgår att Oracle, PeopleSoft (inkl. JD Edwards) och SAP är de största leverantörerna både på marknaden för programvara för ekonomisk förvaltning och på marknaden för programvara för personalförvaltning. De andra företagen har marknadsandelar på mellan 10 och 15 %. Även efter en sammanslagning av Oracle och PeopleSoft skulle SAP ha den största marknadsandelen på marknaden för programvara för ekonomisk förvaltning, men Oracle/PeopleSoft skulle få den största marknadsandelen på marknaden för programvara för personalförvaltning.

B. **Skapande av en dominerande ställning som medför att den effektiva konkurrensen påtagligt hämmas**

Avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning

1. Icke samordnade effekter

(33) Kommissionens farhågor i meddelandet om invändningar grundades delvis på att en stor grupp kunder efter transaktionen endast skulle kunna vända sig till en enda leverantör. Dessa farhågor byggde på en definition av marknaden som innebar att marknaden endast skulle bestå av produkter från Oracle och SAP. Den grupp som skulle få sina valmöjligheter begränsade efter koncentrationen består bland annat av kunder som anser att den ena av de två produkterna inte fyller deras behov, kunder som använder en databas från något annat företag än Oracle tillsammans med programvaran [1], kunder som skulle vilja avsluta affärsförbindelserna med den ena av leverantörerna, kunder som för att inte bli beroende av en enda leverantör skulle föredra att köpa programvara från två olika leverantörer och kunder som skulle föredra att inte licensiera både programvaran och databasen från samma leverantör.

(34) Mot bakgrund av slutsatserna om marknadsdefinitionen kan kommissionen inte stå fast vid sin preliminära slutsats att dessa kunder inte kommer att ha några valmöjligheter efter koncentrationen.

(35) För att kunna bedöma om den anmälda koncentrationen skulle leda till icke samordnade effekter, gjorde kommissionen flera regressionsanalyser av fyra olika uppgiftsbaser: en från PeopleSoft, en från Oracle som sammanställts för kommissionens räkning och två av Oracles uppgiftsbaser från den rättsliga prövningen i USA. Syftet var att undersöka i vilken utsträckning konkurrensen i samband med ett visst anbud (mätt i antalet anbudsgivare i den slutliga anbudsomgången) påverkade den berörda leverantörens rabatter (dvs. PeopleSoft i uppgiftsbasen från PeopleSoft och Oracle i uppgiftsbaserna från Oracle).

[1] Oracles företagsprogram kan endast användas tillsammans med Oracles databaser. PeopleSofts och SAP:s företagsprogram kan även användas tillsammans med andra databaser än Oracles.

(36) Kommissionen fann ett mycket starkt samband mellan anbudets storlek och den rabatt som erbjöds. Affärsuppgörelser som ledde till mycket höga listpriser ledde i allmänhet också till mycket stora rabatter. Kommissionen fann också att man i regressionsanalyser som trots allt tydde på att antalet anbudsgivare påverkade rabatterna inte tillräckligt hade beaktat sambandet mellan affärens storlek och rabatten. Den preliminära slutsatsen i meddelandet om invändningar byggde på en sådan regressionsanalys. Om man tog hänsyn till affärens storlek, hade antalet slutliga anbudsgivare inte någon sådan effekt.

(37) Slutsatsen att antalet konkurrenter och konkurrenternas identitet inte påverkar ett företags agerande i samband med ett visst anbud, bevisar inte i sig att en koncentration inte kommer att vara till skada för kunderna. Det kan finnas många olika skäl till att anbudsuppgifterna inte visar någon sådan effekt. Det går inte att med hjälp av de tillgängliga uppgifterna dra någon definitiv slutsats om vilket av dessa skäl som är det viktigaste. Det är inte heller nödvändigt i detta fall, eftersom avsaknaden av en märkbar effekt på Oracles agerande innebär att anbudsuppgifterna är olämpliga att använda som grund för en slutsats om att koncentrationen hämmar konkurrensen.

2. Samordnade effekter

(38) Kommissionens farhågor i meddelandet om invändningar grundades också på att de två återstående leverantörerna skulle kunna minska konkurrensen genom att samordna sitt agerande. Som grund för teorin om samordning låg en marknadsdefinition som innebar att marknaden efter koncentrationen endast skulle bestå av det sammanslagna Oracle/PeopleSoft och SAP, som skulle ha lika stora marknadsandelar och gemensamma drivkrafter, eftersom SAP är den utan jämförelse största återförsäljaren av Oracles databaser. Kommissionen befarade samordnade förfaranden i form av uppdelning av kunder, minskad priskonkurrens och en överenskommelse om att utöka antalet funktioner och förbättra produkterna i långsammare takt.

(39) Mot bakgrund av slutsatserna om marknadsdefinitionen kan kommissionen emellertid inte konstatera att koncentrationen skulle leda till att det sammanslagna Oracle/PeopleSoft och SAP får en kollektiv dominerande ställning på grund av samordnade effekter.

(40) Oracle/PeopleSoft och SAP är inte de enda leverantörerna på de två berörda marknaderna, utan där finns även Lawson, Intentia, IFS, QAD och Microsoft. Det skulle inte vara möjligt för alla dessa företag att samordna sitt agerande på det sätt som beskrivs ovan. Framför allt skulle det inte vara möjligt för företagen att fördela kunderna mellan sig, eftersom det finns så många leverantörer av programvaran i fråga. Det stora antalet leverantörer gör det också svårt att ha fullständig insyn i vad som händer på marknaden, vilket i sin tur leder till att det är svårt att vidta repressalieåtgärder. Dessutom har företagen inte lika stora marknadsandelar. Oracles, PeopleSofts och SAP:s konkurrenter har mycket mindre marknadsandelar på de relevanta marknaderna. De har inte samma strukturella band till andra företag som SAP och Oracle när det gäller databaser. Lawsons försäljning av Oracles databaser är mycket liten jämfört med SAP:s försäljning av dessa, och Microsoft använder sina egna databaser.

(41) Kommissionen kan inte heller dra slutsatsen att koncentrationen kommer att leda till att endast det sammanslagna Oracle/PeopleSoft och SAP samordnar sitt agerande. På de relevanta marknaderna finns fem mindre leverantörer som kan vara lämpliga alternativ för kunderna. Detta framgår av att de enligt kommissionens uppgifter och de uppgifter som Oracle lämnade efter det muntliga hörandet (den 27 september 2004) har fått anbud på programvara accepterade. Det sammanslagna Oracle/PeopleSoft och SAP skulle därför inte kunna ägna sig åt samordnade förfaranden med någon större framgång.

Programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning på medelstora företag

(42) Det finns många fler leverantörer av programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning på medelstora företag än av avancerad programvara för stora och komplexa företag. Bland leverantörerna av programvara för medelstora företag finns Oracle, PeopleSoft, SAP, Lawson, Intentia, IFS, QAD, Microsoft MBS, Sage, SSA Baan och Unit4 Agresso (både programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning); Hyperion, Systems Union eller ”Sun Systems” (endast programvara för ekonomisk förvaltning); Kronos, Ultimate, Midland, Meta4 och Rebus (endast programvara för personalförvaltning). Det finns inga uppgifter om marknadsandelar på marknaden för programvara för medelstora företag. Av de sammanlagda intäkterna 2002 (på grundval av rapporter från analytiker) framgår att SAP har den starkaste ställningen på marknaden för programvara för ekonomisk förvaltning sett till hela världen, följt av det sammanslagna Oracle/PeopleSoft. Andra stora leverantörer på denna marknad är Sage, Microsoft MBS, Hyperion, Systems Union och Lawson. När det gäller programvara för personalförvaltning på medelstora företag skulle det sammanslagna Oracle/PeopleSoft bli den största leverantören, tätt följt av SAP. Andra stora leverantörer av sådan programvara är Kronos, Lawson, Sage och Microsoft MBS.

(43) Av de sammanlagda intäkterna för 2002 framgår att risken för att transaktionen skulle leda till konkurrensproblem är ännu mindre om man ser endast till Europa. SAP skulle ha en starkare ställning på Europamarknaden än på världsmarknaden, både när det gäller programvara för ekonomisk förvaltning och programvara för personalförvaltning, medan det sammanslagna Oracle/PeopleSoft skulle ha en svagare ställning på denna marknad. Det finns också många konkurrenter som begränsar Oracle/PeopleSofts handlingsfrihet såväl på Europamarknaden som på världsmarknaden, både när det gäller programvara för ekonomisk förvaltning och programvara för personalförvaltning.

(44) Med tanke på att det sammanslagna Oracle/PeopleSoft har en begränsad styrka på marknaderna för programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning på medelstora företag och med tanke på det stora antalet andra leverantörer på dessa marknader, kan man utesluta att transaktionen skulle leda till konkurrensproblem på dessa marknader, oberoende av hur de exakt avgränsas.

V **SLUTSATS**

(45) Kommissionen finner att den föreslagna koncentrationen inte ger upphov till eller förstärker en enskild eller kollektiv dominerande ställning på marknaderna för avancerad programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning på stora och komplexa företag eller på marknaderna för programvara för ekonomisk förvaltning och personalförvaltning på medelstora företag. Kommissionen förklarar därför koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalet i enlighet med artikel 2.2 och artikel 8.2 i koncentrationsförordningen och artikel 57 i EES-avtalet.